

ÁLLATVÉDELEM

AZ ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET ÉS A MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉNEK
KÖZLÖNYE

SZERKESZTETTE

MONOSTORI KÁROLY

tanár, egyesületi titkár.

OSZK

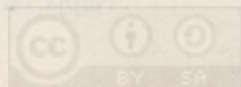
Országos Széchényi Könyvtár

VI. évfolyam 1909.

KIADJA AZ ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET BUDAPESTEN

(IX., ERNŐ-UTCA 11—13.)

TARTALOMJEGYZÉK 1909.

A cím után való római szám a folyóirat számát, az arabszám pedig az illető lap oldalát mutatja.

Önálló cikkek.

Állatok tápszükséglete. XII. 138.
Állatléktan: Sándor József. III. 25.
Állatvédelemről III. 27. (Dr. Tóth Mihály)
Állatvédő egyesületek alakításáról Pest vm. alispánja V. 50.
Állatvédelem Malagában (2 ábrával) VI. 70.
Állatvédő egyesületek alakításáról, a földművelésügyi miniszter VII. 77.
Állatbarát egyiptomiak (1 ábra) VII. 80.
Állatvédelem szelleme: dr. Jellinek Ede XI. 117.
Állatvédelmünk s az ipáros tanonciskolák: dr. Tóth M. XII. 129.
Állatok száma XII. 138.
Állatsanyargatások vasuti szállítás közben XI. 119.
Bernáthegyi kutyáról: dr. Zimmermann Ágoston I. 3. (2 ábra.)
Budapest tanácsa a madarak érdekében V. 51.
Budapesten a fuvaros lovak munkaideje: Zoophil VIII. 91.
Éles patkolás: Zoophilos I. 2. (4 ábra.)
Etető készülék cinégék részére (uj): Chernel István II. 16. (1 ábra.)
Ebtartáshoz és gondozáshoz adatok: Kynophil IV. 39. VI. 67.
Építkezések körül előforduló lókinzások ellen VII. 79.
Egyiptomiak állatbarátok VII. 80. (1 ábra)
Ebzárlatok sokasága VII. 80.
Élő motort helyettesítő jármű: Monostori Károly X. 110. (1 ábra.)
Egyes mar-iga: Monostori Károly XI. 118. (1 ábra.)
Fekete és fenyves rigó VI. 71.
Földművelési miniszter állatvédő egyesületek érdekében VII. 77.
Fuvaros lovak munkaideje Budapesten VIII. 91.
Galamblovészetek IX. 102. X. 111. XI. 121. XII. 131.
Gyermeknaptár és tanfelügyelőség XI. 119.
Homlok-iga és mar-iga: Monostori Károly VIII. 92. (3 ábra.)
Hasznos éneklők gondozásáról: Gyulai Gy. Károly XI. 122.
Kérelem az O. Á. V. E. t. tagjaihoz II. 13.
Körrendelete Pest alispánjának állatvédő egyesületek alakítása érdekében V. 50.
Kettős mar-iga és az egyes homlok-iga: Monostori Károly VIII. 92. (3 ábra)
Kóbor ebekről: K. N. S. IX. 101.
Kutya mint életmentő IX. 104.
Lókinzások Budapesten: Monostori Károly I. 2.
Lovak tulterheléséhez néhány szó: Monostori Károly II. 14.
Leszerelés: Máday Izidor V. 49.
Lóhusfogyasztás és a lovak sorsa V. 52.
Lókinzás ellen... VII. 79.
Lovak munkaideje Budapesten: Zoophil VIII. 91.
Mentőkocsi II. 23. (1 ábra)
Menház állatok számára II. 23.
Magyar Ornythológiai Központ 1908. évi működése III. 26.
Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségéhez csatlakozott egyesületekhez a „Madarak és Fák Napja” ünneplése tárgyában IV. 38.

Madarak hasznáról és káráról IV. 38.
Madarak védelme érdekében V. 51.
Madarak és Fák Napja VI. 70.
Madárpusztító fegyverről: K. Nagy Sándor VII. 78.
Munkaideje fuvaros lovaknak Budapesten VIII. 91.
Néhány szó a lovak tulterheléséhez: Monostori Károly II. 14.
Néhány adat az ebtartáshoz és gondozáshoz: Kynophil IV. 39. VI. 67.
Országos Ifjúsági Madárvédő Liga Resiczabányán X. 109.
„Parus” etető: Chernel István II. 16.
Pest vm. alispánjának körrendelete V. 50.
Sok ilyen nőt hazánknak: Monostori Károly VI. 68.
Sokasága az ebzárlatoknak VII. 80.
Szemellenző kin. egy a divatból: Monostori Károly IX. 102.
Szégyenletes állapotok IX. 103.
Téli vasalás: Monostori XII. 131.
Tisztelt olvasóinknak I. 1.
Uj divat a luxus-lovak farokszőrének formálásában: Monostori XII. 130.
Vesztség terjedése elleni intézkedések szigorítása: Monostori Károly VIII. 90.

Irodalom.

Aquila: szerk. Hermann Ottó I. 11. II. 22.
Állattenyésztési Szemle: főszerk. Monostori Károly II. 23.
Állatvédők törvénykönyve, írta K. Nagy Sándor IV. 46.
Állatkertünk ujjonnan milyen lesz? Írta Lendl Adolf VI. 75.
Állatgyógyászat, Monostori XII. 136.
Birds useful and harmful VI. 75.
Ebtenyésztés, írta Monostori Károly.
Évkönyve 1908. évről a magyarországi állatvédő egyesületek szövetségének és az orsz. állatv. egyesületnek VII. 85.
Gyermeknaptár-pályázat VI. 75. VII. 85.
Gyermeknaptár az 1910. évre IX. 105.
Irodalmi (Madárvédő Liga) pályázat X. 113.
Közrendészeti ügyek Lexikonja VI. 75.
Ló ujjának anatómiája, írta Zimmermann Ágoston X. 113.
Madaraink védelme, írta Kerekes József I. 11.
Milyen lesz az uj állatkertünk? írta Lendl Adolf VI. 75.
Magyarorsz. állatvédő egyesületek szövetsége és az országos állatvédő egyesület évkönyve az 1908. évről VII. 85.
Ne bánts az állatot, írta K. Nagy Sándor I. 10.
Madárvonulás kísérleti vizsgálata, írta Schenk Jakab VIII. 99.
Pályázat Gyermeknaptárra VI. 75. VII. 85.
Pályadíj-kitűzés VII. 86.
Spezielle Pathologie und Therapie der Haustiere, írták dr. Hutyra F. és Marek J. II. 22.
Siker titka, írta Alexy E. X. 113.
Uj állatkertünk milyen lesz? írta Lendl Adolf VI. 75.
Virág és divat, írta Tafferner Béla I. 11.

Egyesületi élet.

Aradi á. v. e. alakuló ülése I. 9. II. 17. VII. 83. VIII. 95
Bajai á. v. e. I. 8. III. 32.
Bécsi á. v. e. VI. 75.
Czellődömök és Vidéke á. v. e. 1908. évi közgyűlése I. 7.
Esztergomi á. v. e. 1908. XI. 15-iki vál. ülés I. 8. V. 54. V. 55.
Hontmegyei á. v. e. alakuló ülése XII. 133.
Krassó-Szörény vmegyei á. v. e. 1909. II. 8-iki közgyűlése III. 30. III. 32.
Köszegi á. v. e. 135.
Körmendi Állat- és Madárvédő Egyes. megalakulása V. 57.
Kolozsvári á. v. e. évi közgyűlése VII. 81.
Kassai egyesület újraélesztése VII. 83.
Magyarországi állatvédő egyesületek szövetsége I. 5, IV. 43, XI. 122, III. 28, X. 112, IV. 40, VIII. 93, V. 53, VI. 61.
„Mecsek“ egyesület madárvédő osztálya III. 33.
Nyiregyházi á. v. e. I. 9. VII. 82.
Nagyvárad á. v. e. II. 18, IV. 44, V. 53, X. 112, IX. 104.
Nagybányai á. v. e. megalakulása IV. 43. XII. 133.
O. Á. V. E. I. 5. IV. 43, XI. 122, III. 28, X. 112, IV. 40. VIII. 93, V. 53, VI. 61. XII. 135.
Pozsonyi á. v. e. I. 7, II. 18, III. 32, VI. 74, IX. 107, XII. 134.
Pápai á. v. e. megalakulása XI. 126.
Sárosvármegyei á. v. e. megalakulása XII. 132.
Soproni á. v. e. vál. ülése I. 7, V. 56, XI. 125, III. 28, VIII. 95.
Szentgotthárd és vidéke Á. V. E. V. 54, VI. 72, XI. 125, XII. 134.
Sárosvármegye Á. V. E. alakítása VIII. 95, XII. 132.
Vácon Állat- és Madárvédő Egyesület V. 57.

Egyéb közlemények.

Állatvédő egyesületek a világon XII. 139.
Állatvédelem érdekében vidéki hangok I. 9.
Adat az állatok levágásához I. 10.
Állatvédelem Cölnben II. 19.
Állatok számára szálloda és kórház Londonban II. 20.
Állatvédelem Párisban II. 20.
Állatok (vasuton szállítottak) itatására és locsolására II. 21.
Állatvédelem a belga parlamentben II. 22.
Állatvédő egyesület (új) Budapesten III. 36.
Állatok szerepe a délolaszországi földrengés alkalmával IV. 45.
Állatok levágása IV. 45.
Állatkinzás ellen új törvények Németországban VI. 76.
Állatok leölése VI. 76.
Állatvédő előadás XII. 137.
Alsó-Árpáson „Madarak és Fák Nap“-ja VII. 84.
Állatok és zene VII. 87.
Alsó-Árpáson „Madarak és Fák Nap“-ja VII. 85.
Adó a kalitkába fogott madarak után VII. 88.
Állatvédelem és Gyermekevédelem VIII. 97.
Állatvilág számokban VIII. 98.
Állat a művészetben VIII. 98.
Állatvédő egyesületek Amerikában VIII. 98.
Állatok tájékozási képességéről X. 114.
Apáca-lepke és madárvédelem XI. 127.
Állatvédő egyesületek világkongresszusa XI. 127.
Belga parlamentben állatvédelem II. 22.
Bécsi állatvédő egyesület III. 36. V. 60.
Barossházán „Madarak és Fák Napja“ VI. 69.
Bérmocsira köznigsbergi szabályrendelet VI. 76.

Bakonybélben „Madarak és Fák Napja“ VII. 84.
Baján „Madarak és Fák Napja“ VII. 84.
Berliner Tierschutz-Verein IX. 106, X. 115.
Bérmocsit használók figyelmébe IX. 107.
Cölni állatvédelem II. 19.
Csongorban „Madarak és Fák Napja“ VII. 84.
Csiktusnádi Madárvédő Liga XII. 137.
Cinke és veréb VII. 86.
Délolaszországi földrengés alkalmával állatok szerepe IV. 45.
Darányi Ignác miniszter V. 59.
Deákin „Madarak és Fák Napja“ VI. 69.
Denevér hasznossága VII. 86.
Északvidéki kutyák II. 18.
Elesett lovak szállítása II. 21.
Éhező madarak II. 21.
Életmentő krokodil III. 34.
Életboncolás ellen küzdő egyesület III. 36, IV. 46.
Ebek vedlése IV. 46.
Ebkiállítás Wienben XII. 138.
Ebtenyésztő egyesület XII. 138.
Ebzárlat Budapesten IV. 46.
Esztergomban „Madarak és Fák Napja“ VI. 69, VI. 70.
Ebadó VI. 75.
Elvadított gyíkok VIII. 97.
Egyetemi tanszék humanitárius VIII. 98.
Élő állatokon végzett kísérletek VIII. 99.
Egy verébpár napi munkája IX. 104.
Életmentő kutya IX. 104.
Élő kutyák elhantolása X. 115.
Fehér tigris III. 34.
Fecskék mint mentők V. 58.
Földművelésügyi miniszter . . . V. 58.
Fák és más növények védő permetezése VI. 76.
Feketeerdőn „Madarak és Fák Napja“ VII. 84.
Fogarason „Madarak és Fák Napja“ VII. 85.
Flaubert-fegyverek ellen VII. 87.
Fehér kócsag tollai VII. 88.
Flaubert-puska ellen aradi á. v. e. VIII. 95.
Figyelmeztetés a madárvédelemre VIII. 97.
Farkatlan macskák IX. 104.
Felhívás a keresztcsőrűek megfigyelésére IX. 107.
Greschik Jenő VII. 87.
Gümőkórnak terjesztése III. 35.
Gyermeknaptár a telepesek községei népiskoláiban III. 36.
Gálszécsen „Madarak és Fák Napja“ VI. 69.
Gráz madárkedvelő VI. 74.
Gyakorlat és Tudomány a madárvédelem terén VII. 86.
Galamblovészetek megszüntetése Angliában VII. 86.
Galamblovészet ellen az olaszok VII. 87. XII. 136.
Gyermekvédelem és állatvédelem VIII. 97.
Grimm Gusztáv tiszteletbeli tagsága VI. 74.
Háború és béke a hangyák államában IX. 106.
Halálozás XI. 127.
Hanusz István † II. 21.
Hasznos madarak üldözésének büntetése III. 35.
Házörző kutya XII. 138.
Herman Ottó kitüntetése III. 36.
Hernyók a gyümölcsösökben III. 36.
Hős kotló IV. 45.
Hűséges állatok szerepe . . . IV. 45.
Haakon király és az állatvédelem V. 59.
Handlován „Madarak és Fák Napja“ VI. 69.
Hasznossága a denevérnek VII. 86.
Hogyan lehet a macskát . . . VII. 87.
Hibaigazítás VIII. 96.

- Ivadéknevelés a szárnyasoknál II. 19.
 Ifjusági madárvédő Liga II. 21.
 Jelentések a „Madarak és Fák Napja“ VII. 83.
 Iskolai kert nevelő hatása. Alexy Kornél. VIII. 96.
 Iskolás gyermekek írásbeli dolgozatai VIII. 98.
 Iskolás gyermekek állatvédő dolgozatai X. 114.
 Kérelem a t. közönséghez II. 24.
 Krokodil mint életmentő III. 34.
 Kuttyák versenyfutása III. 35.
 Kártékony hernyók a gyümölcsösökben III. 36.
 Kuttyák életéből IV. 44.
 Kalapdiszül szolgáló madártollak és hullák IV. 45.
 Káposztássy Jusztinián † IV. 46.
 Követésre méltó példa V. 59.
 Kovács Lajos dr. VI. 74.
 Königsbergi új szabályrendelet . . . VI. 76.
 Kalitkás madarak utáni adó VII. 88.
 Kócsag (fehér) tollai VII. 88.
 Kuttyák a Vöröskereszt szolgálatában VIII. 98.
 Kuttyák igában XII. 136.
 Kuttyakiállítás XII. 137.
 Kutyatemető Kopenhágában X. 114.
 Kocsisiskola X. 115.
 Költözködés ideje közeledik X. 115.
 König Henrik dr. † XI. 127.
 Lovak (elesett) szállítása II. 21.
 Lábát csipkedő szárnyas III. 33.
 Legyek utján gümőkör terjesztése III. 35.
 Ló u. n. butasága III. 33.
 Lovaknak megvédése legyektől VII. 87.
 Lovak farkának csonkítása: állatkinzás X. 114.
 Lovak farkának csonkítása XI. 127.
 Lovak bélyegzése XII. 136.
 Madarak üldözésének büntetése I. 10, III. 35.
 Madárvédő Liga és a sajtó II. 21.
 Madarak (vizi) védelme III. 35.
 Madártollak és hullák mint kalapdiszítések IV. 45.
 „Madarak deputációja“ c. vers stb. V. 58.
 „Madarak és Fák Napja“ megünnepléséről jelentések VI. 69, IX. 107, XI. 127.
 Madárkedvelő Gráz, VI. 74.
 Madártolvaj leleplezése Pozsonyban VI. 75.
 Madarak és az akácját károsító élősdiek VI. 74.
 Madarak és Fák Napjáról VI. 76. (Dr. Resch Ignác)
 Madárpusztító Flaubert-fegyverek ellen VII. 87.
 Macskát hogyan lehet leszoktatni stb. VII. 87.
 Macska mint anya XI. 126.
 Macskatartás XII. 136.
 Magyar Ornythológiai központ gólyái VIII. 97.
 Majomfajták végleges pusztulását VIII. 97.
 Medvetáncoltatás tilos XII. 136.
 Meghívó XII. 136.
 Megtört ebzárlat VIII. 98.
 Madártollak divatja ellen VIII. 99.
 Mesterséges fészekodvak alkalmazása Bpsten VIII. 100.
 Mesterséges meleggel költető madarak XII. 138.
 Mozgalom a vivisectio ellen IX. 104.
 Mesterséges fészekodvakhoz adatok IX. 105.
 Marokkói sáskák és a kék vércse IX. 106.
 Madarak viaskodása X. 113.
 Madárbarátok figyelmébe X. 114.
 Megemlékezés elhalt mecénásainkról XI. 127.
 Máday Izidor tiszteletbeli tagsága IV. 46.
 Nagymérvű ebzárlat Budapesten IV. 46.
 Nápolyi á. v. e. ebfogatási joga XII. 138.
 Nyiregyházán „Madarak és Fák Napja“ VI. 69, VII. 85.
 Németországban az állatkinzás ellen VI. 76.
 Nagykárolyban „Madarak és Fák Napja“ VII. 84.
 Nagyszalontán „Madarak és Fák Napja“ VII. 84.
 Nyustyán „Madarak és Fák Napja“ VII. 84.
 Nemzetközi kongresszusokon a vivisectio VII. 87.
 Német juhászok ellen XII. 138.
 Négyéves madárvédő VIII. 97.
 Newyorki á. v. e. IX. 104.
 Országos Ifj. Madárvédő Liga II. 21, VII. 87.
 Olaszországi földrengés és a hű állatok . . . IV. 45.
 Olasz községben „Madarak és Fák Napja“ VI. 69.
 Óbáston „Madarak és Fák Napja“ VI. 69.
 Orangutangokról VII. 86.
 Olaszok a galamblovészetek ellen VII. 87.
 Ornythológiai központ gólyája VIII. 97.
 Ovantag IX. 107.
 Párisi állatvédelem II. 20.
 Pulyka-méreg IV. 45.
 Párisi á. v. e. V. 60.
 Pásztorlevél madarak védelméről XII. 137.
 Pozsonyban „Madarak és Fák Napja“ VI. 69.
 Pusztatenyőn „Madarak és Fák Napja“ VII. 83.
 Pozsonyban a madárvédelem érdekében IX. 107.
 Rendőrség az állatvédelem szolgálatában I. 10.
 Rendőrkutyák haszna XII. 137.
 Róka ravaszságához adat V. 58.
 Rogendorfbán „Madarak és Fák Napja“ VI. 69.
 Rozsdafarku haszonélvezeti joga VIII. 96.
 Rendőrközegek állatvédelmi oktatása VIII. 99.
 Szárnyasok ivadéknevelése II. 19.
 Szálloda és kórház állatoknak II. 20.
 Szárnyas, mely lábát csipkedi III. 33.
 Sárírápon „Madarak és Fák Napja“ VI. 69.
 Szombathelyen „Madarak és Fák Napja“ VI. 69.
 Személyi hírek VI. 74, VII. 87, VIII. 87.
 Szerk. üzenetek XII. 139.
 Szolnokon „Madarak és Fák Napja“ VII. 84.
 Székelyhidon „Madarak és Fák Napja“ VII. 84.
 Szegedi alsó tanyán „Madarak és Fák Napja“ VII. 84.
 Szeretlenkedő fuvarosok. XII. 137.
 Tiszadadán „Madarak és Fák Napja“ VII. 84.
 Szt. beszéd Pozsonyban . . . VIII. 96.
 Szelidített lepkék VIII. 97.
 Számokban állatvilág VII. 98.
 Szegedi madárvédelmi szabályrendelet VIII. 99.
 Szárnyas baromfi leölése IX. 105.
 Távlovgálás XII. 136.
 Természet védelme II. 21.
 Törvény — törvény III. 35.
 Telepes községekben Gyermekek-naptár III. 36.
 Tafferner Béláné † IV. 46.
 Természeti emlékek fenntartása V. 59.
 Tudomány és gyakorlat a madárvédelem terén VII. 86.
 Utcai állatvédelem Cölnben II. 19.
 Újpesten „Madarak és Fák Napja“ VI. 69.
 Új törvény az állatkinzás ellen VI. 76.
 Új szabályrendelet Königsbergben . . . VI. 76.
 Vidéki hangok az állatvédelem érdekében I. 9.
 Vasuton szállított állatok stb. II. 21.
 Vizi madarak védelme III. 35.
 Visszaemlékezés egy fecskefiókára V. 59.
 Vadászsport XII. 138.
 Veréb és cinke VII. 86.
 Vivisectio az idej nemzetközi kongresszusokon VII. 87.
 Vivisectio ellen Franciaországban IX. 104.
 Zene és állatok VII. 87.

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. SZ. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnomását nemcsak szívesen megengedjük,
 hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.
 Tagok ingyen kapják.

VI. ÉVFOLYAM

1909 JANUÁR

· · I. SZÁM · ·

TARTALOM: Tisztelt olvasóinkhoz! — Lókinzások Budapesten. — Éles patkolás. — A bernáthegyi kutyáról. — Egyesületi hírek: Az O. Á. V. E. választmányi ülése. — A Czellöldömök és vidéke állatvédő egyesület közgyűlése. — A pozsonyi állat- és madárvédő egyesület köréből. — A soproni állatvédő egyesület választmányi ülése. — Az esztergommegyei állatvédő egyesület választmányi ülése. — A bajai állatvédő egyesület választmányi ülése. — A nyiregyházi állatvédő egyesület köréből. — Az aradi állatvédő egyesület alakuló gyűlése. — *Szemle:* Vidéki hangok az állatvédelem érdekében. — A madarak üldözésének büntetése Berlinben. — *Vegyesek:* A rendőrség az állatvédelem szolgálatában. — Adat az állatok levágásához. — *Irodalom:* Ne bánts az állatot. — Virág és divat. Madaraink védelme. — Aquila. — *Hirdetések.*

Tisztelt Olvasóinkhoz!

Folyóiratunknak kimondott főcélja az, hogy az állatvédelmi eszmék iránt való érdeklődést a művelt közönség körében felkeltsse és ébren tartsa.

Ehhez most egy új és szép feladat járult, a Magyarországi Állatvédő Egyesületek Szövetségének megalakulása óta.

Az ország minden állatvédő egyesülete és annak minden tagja olvasója az „Állatvédelemnek“ és így ez egy kapocs lett, mely valamennyi ügybarátunkat egy táborba egyesíteni és abban megtartani van hivatva.

Szólunk valamennyi olvasóinkhoz és kérjük őket, szíveskedjenek ügyünket és szakközönségünket tőlük kitelhetőleg támogatni.

Az állatvédelmi eszmék terjesztésével kiküszöbölni óhajtjuk az emberekből a vadságot és durvaságot;

kiméletet és jó bánásmódot szerezni náziállatainknak;

hasznat tenni a földművelésnek, a madarak védelme és szaporítása útján;

az iskolás gyermekekkel megkedveltetni és megismertetni a növény- és állatvilágot és belőlük embersegesen érző embereket kívánunk nevelni.

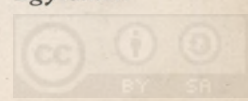
A szereit eme lobogója alá sorakoztatjuk most az Országos Állatvédő Egyesület összes tagjait is, kik annak fejében, hogy évi tagdíjuk 1909. évi január 1-étől kezdve, közgyűlési határozattal 4 (négy) koronában állapított meg, az egyesület és szövetség közlönyét minden további fizetés nélkül tagilletmény gyanánt kapják.

Lapunknak ilyformán hatalmasan megnövekedett olvasó-közönségében ügyünknek mindmegannyi barátját, és ha kell, lelkes harcosát óhajtjuk üdvözölni, akikhez, mindannyihoz, azzal a kéréssel fordulunk, hogy lapunkat rokonszenvesen fogadják és annak hasábjait közleményeikkel minél gyakrabban felkeresni szíveskedjenek.

Lapunk tisztelt olvasóinak és munkatársainak az új munkaév alkalmából legszívélyesebb üdvözlésünket fejezzük ki.

Országos Állatvédő Egyesület.

M. N. MŰZÉUM KÖNYVTÁRA
 5. Nyomt. Művelődésközp. 1910. évi 286. sz.

Lókinzások Budapesten.

Ugy látszik, hogy dacára minden eddigi helyhatósági és országos beavatkozásnak, mely a lókinzások megakadályozását célozza, az a szomorú kép, amely a külföldi látogatót arra készíti, hogy a mi szép székesfővárosunkat az „állatkinzások metropolisá” jelzővel illesse — nem akar, nem tud eltűnni. Ugyszólván folytonosan, de kivált minden hóesés, sikamlós ut, fellazult uttest esetén újra és újra felmerülnek itt a legmegbotránkoztatóbb lósanyargatások. A járó-kelő egyáltalán nem szabadulhat már a 20-ik századba bele nem illő, mindenképen megbotránkoztató, mélyen elszomorító és elkésztető látványtól, mely lépten-nyomon szemébe ötlök, érző szívébe nyilalnak a lókinzások képében.

Szemléltője, átélője kell itt legyen az ember a verjétkben uszó nyomorult pára, a ló kinlódásának, mely sánta-béna tagjával is, fáradtságtól, kimerüléstől tehetetlenül, ostorütésektől félve és reszketve utolsó erőfeszítéssel inaszakadtáig is küzd az út nehézségével, a terü tulságos nagyságával és egy nyomorult hangadás nélkül az őt ostorozó, kinezó, követelésében határt nem ismerő ember, a kocsis becstelen, vadállatias viselkedésével. Hiszen vannak kivételek — adassék is dicséret nekik, — akik előfogát igénybe vételével, a terü kevesbitésével igyekeznek a bajon segíteni, de a nagyobb számot azok a fuvarozók teszik ki, akik nincsenek tekintettel sem utviszonyra, sem időjárási körülményre, sem terü-nagyságra, jármű-, szerszám-minőségre, sem Istenre, sem emberre s a legtöbb valami egészen fölöslegest vél cselekedni, ha a szokásos terütblől ily kedvezőtlen utviszony esetén egy pár kilót levon, holott kísérletes tanulmányokból tudjuk, hogy gyakran még a fél terhelés is legyőzhetetlen a kedvezőtlen utviszony fenforgásakor.

Más alkalommal kitérünk e helyen arra, hogy minden közrejátszó körülmény és viszony mérlegelésével mire képes egyáltalán a ló, most azonban csak még azt kérdezzük, hogy az állatvédelemmel szemben különben jó indulattal viselkedő rendőrség miért nem tud urává válni a túlterhelés következtében mutatkozó, szegyenletes lókinzásnak? Hol, miben áll itt a fő ok? Hogyan, mivel lehetne a bajon — legalább némileg — segíteni?

Nézetünk szerint a fogat-tulajdonost kellene felelőssé tenni a túlterhelésért. Ennek kifogásait, hogy az intéző, a kocsis, a raktárnok stb. a hibás, nem lehet s nem kell komolyan venni; feleljen ő, ha cselekedetével, a parancscsal, hogy ennyit és ennyit kell felrakni, s ennyiszor kell naponta fordulni, szabályok ellen vét. Az a kocsisnép legtöbbször a gazdája hibája miatt válik lósanyargatóvá!

Természetesen a szegyenletes lósanyargatási kalamitás ellen erős fegyver még a notórius lókinzónak — legyen az tulajdonos vagy alkalmazott — nyilvánartása, a büntető törvénykönyv 86-ik paragrafusának legszigorubb alkalmazása és a ló tartástól, lóhajtástól való eltiltása. Oly embertelen emberekkel szemben, kik kenyérkereső rabszolga állataikat halálra kinezik s megbotránkoztatók, eldurvítják, megméltelyezik a mindezt

szemlélni kénytelen embertömegeket s kivált a jövődő ember-generációkat, a gyermekeket is, az ily embertelen emberekkel szemben a kimélet, az elnézés, megbocsátás nincs helyén.

Hasonló szigorral kellene eljárni azon különösen egyfogatú s kivált csak éjjeli szolgálatra használt száználmasan öreg, lezsarolt, kehes, sánta-béna, erőtelen lovak tulajdonosaival szemben, akik, hogy kulinariitér szólnak: kutyába se veszik a fogatra szoruló ember érdekét, még kevesebbe a nyomorult ló sorsát, s vajmi kis gondjuk van arra, hogy az ostorcsapások, kiszípolozások folytán az a boldogtalan állat félholtan kerül reggel haza. 15—25 forint volt, ha azt és annak kamatát megkereste, ám mehet oda, ahonnan nincs visszatérés. Mire engedni meg azt, hogy idáig fajuljon a dolog, mikor a már létező lóvágóhídon akkor értékesíthető egészen jól a fogyasztásra alkalmasnak, a szolgálatra azonban alkalmatlannak mondható ló, mikor a földi gyalázatos torturákon még keresztül nem hatott.

Sok volna elérhető az egyesületünk által évek előtt megpendített kocsis-iskola kreálásával is, mert a jövődő kocsis-generációt iskolázással szakértővé s így emberségesebbé lehetne tenni, nagy előnyére a fogat-tulajdonosoknak is.

Minekünk ez alkalommal csak az az aláztos kérésünk: ne tölje tovább a mi jeles, kiváló rendőrségünk a maga jóhiszemű engedékenységgel azt, hogy lelketlen tulajdonosok és kocsisok utolsó csepp végig szarolják le nyilvánosan és botránnyt okozóan állataikat. Szánalmat, kegyelmet kérünk a sajnálatra méltó ló-martirok, a munka e rabszolgái számára, már azért is, mert a mi százszorszép metropolisunknak ez a páratlan állatsanyargatása egy oly folt, amelyet végre tűzzel, vassal el kell tüntetni.

Monostori Károly.

Éles patkolás.

Lapunk múlt évi 12-ik számában mint időszaki főbb teendőket említettem munkás ökreink és lovaink téli, u. n. éles patkolását.

Érdeklődők az iránt kerestek meg, hogy nem lehetne-e könnyebb érthetés és tájékozás céljából a lovak éles patkolását képekkel is illusztrálnom.

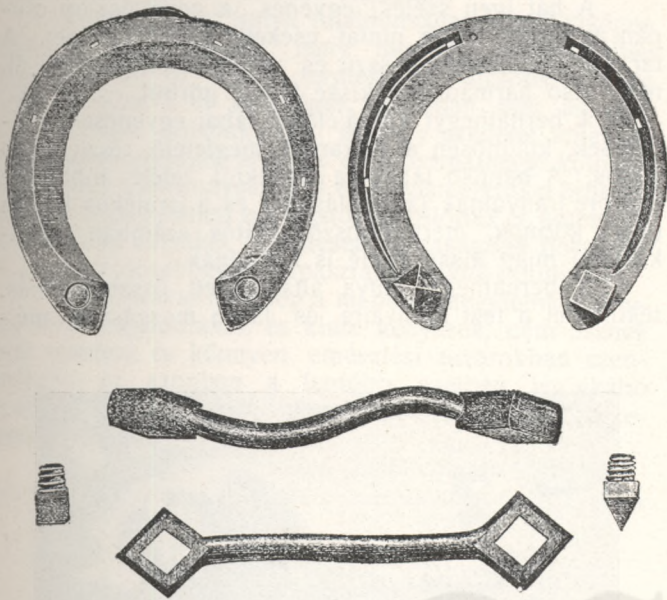
E kívánságnak szívesen eleget teszek a következőkben:

A téli csaváros sarku patkó abban különbözik a nyáron használatos sarkatlan patkótól, hogy a patkó mindkét szárának sarka táján egy-egy csavarmentes lyuk van készítve (ábra fenn balról), melybe lapos, éles, vagy hegyes fejű (ábra lenn, két oldalt) sarok srófolható. Az ily patkóra elől is lehet ily kapaszkodó körmöt készíteni. A sarkokat a csavarkulcs segítségével (ábra lenn, közből) lehet a patkó szárába (ábra fenn jobbról) becsavarni s ha nem szükséges, lesrófolni anélkül, hogy magát a patkót le kellene venni.

Sok kinlódástól, lezsarolódástól, elcsuszamlás foly-

tán bekövetkező sérüléstől menti meg az ily éles patkolás a lovat, azért alkalmazza azt a lótulajdonos annál inkább, mivel a kellő téli vasalás sok helyen — így

Budapesten is — rendeletileg kötelezővé van téve s büntetés is érheti azt, aki alkalmazni elmulasztja.

Zoophylos.

A bernáthegyi kutyáról.

(Két képpel.)

Amióta nálunk Magyarországon is kutyakiállításokat rendeznek és szélesebb körben kezdenek foglalkozni a kutyák tisztá, egyfajtan belüli tenyésztésével is, az egyes kutya-fajták (race-ok) iránt mindinkább nagyobb érdeklődéssel viseltetik a nagyközönség.

A legnépszerűbb, bár talán költségesebb volta miatt nem a legelterjedtebb kutya-fajta egyike a *bernáthegyi kutya*.

Tschudi, az alpesi fauna leírója, a bernáthegyi kutyát angol dogge és spanyol vadászkutya keresztezéséből származottnak írja le; mások szerint azonban azon dán doggetól eredne, melyet a nápolyi *Mazzini* gróf egy északi útja alkalmával hozott magával és mely Wallis-kantonbeli (a pyrenai hegyekből származó) juhászkutyával párosodott. Magának a szent-bernáthegyi menedékháznak, mely a szent-gothardi alpok egy csúcán (a Szent-Bernáthegyen) épült, az Olaszországból Németországba vezető úton, ezen kutya-fajta inkább a nagy és jó *hírért* köszönheti, mint az eredetét.

A menedékházat, mint kolostort 962-ben a mentoni *Bernát* alapította és egyike a legmagasabban épült lakóházaknak. Régebben, a közlekedési viszonyok mai fejlettsége előtt, a menedékházban lakó szerzetesek mint vezetők szolgáltak az utazóknak, másrésztől az Alpok ezen részében gyakori hóviharak és hócsuszamlásoknál szerencsétlenül járt utasokat és turistákat

ápolásuk alá is vették. Évszázadokon át ez volt a közlekedés egyedüli útja a nevezett két ország között; millió és millió ember, különösen kereskedők jártak rajta át, meredek szakadékok, nagy hómezők között, dermesztő hidegben, ami a menedékház és lakóinak nagy jelentőségét, fontos missióját alapította meg. A szerencsétlenül járt, elájult, megdermedt stb. utasokat a barátok kutyáik segítségével keresték és vitték fel kolostorjukba ápolás végett. Hogy mennyi idő óta használták erre a célra a kutyákat, arra vonatkozólag nincsenek adatok. Számos költői leírás és kép örökíti meg, amint egy-egy kutya takarókkal és élesztő, frissítő szerekkel megrakodottan a szerencsétlenül járt emberek keresésére indul; egyike a legismertebbeknek az a kép, melyen „*Barry*“, a „*ki*“ egymaga 40 ember életét mentette meg, egy elalélt gyermekkel a hátán, nagy hóvihar közepette érkezik a kolostor kapujához és annak csengetyűjét huzza. Bár ezen történetek jó része a mesék világából való, mindazáltal az kétségteljes tény, hogy a bernáthegyi kutyák hasonló szolgálatra alkalmasak és jól betaníthatók.

A bernáthegyi kolostorban jelenleg található bernáthegyi kutyák (l. 1. ábrán) *Dr. Heck* szerint a kynologia mai nézete alapján épen nem fajtiszta példányok. Másrésztől a mai kutyakiállításokon díjazott bernáthegyiek, különösen a hosszú szőrűek, a hóviharban bizonyára nem találnák meg a helyes utat, de nem is lennének alkalmasak erre, mert a hosszú szőrök közé jutott és megfagyott hóréteg egyebek között a szabad mozgást is akadályozza. A rövid szőrű bernáthegyiek különben is erősebb, robusztusabb szervezetűek, belegségeknek, az időjárás viszontagságainak jobban ellentállani képesek. Egyébként a mentoni *Bernát*, a kolostor alapítója, egy későbbi képen szintén rövid szőrű, vizslához hasonló kutyával van ábrázolva (*Hoffmann*) és az 1812-ben elhullott és a berni muzeumban látható „*Barry*“ szintén rövid szőrű volt.

1812-ben csaknem valamennyi bernáthegyi kutya elpusztult a hegyen; ugyanis ekkor egy nagy vihar alkalmával valamennyit kiküldték, utóljára még a vemheseket is, melyek nagy része a viharban elpusztult. Ezen időtől fogva főleg dogge-okkal és svájci juhászkutyákkal, később állítólag még újföldi kutyákkal is keresztezték, míg végre a mai fogalmaknak megfelelő bernáthegyi race állt elő. Ennek fajtajellegét 1878–79-ben egy Berlinben összeült nemzetközi bizottság állapította meg, melyet utóbb 1884-ben Aasburgban (Svájc) revízióknak vetették alá.

A bernáthegyi kutya tenyésztése nagy virágzásnak örvend, sőt ezen célból Münchenben (Müllerstrasse 48.) egy „*St. Bernhard-Klub*“ is alakult, mely az egész világra szóló törzskönyvet vezet.

A bernáthegyi kutya (l. 2. ábra) hatalmas természetű, hozzá az aránytalanul nagy fejével, amelyen gyakran található fekete foltok (maszk) még nagyobb komolyságot kölcsönöznek arckifejezésének, a nagyság és erő kifejezője. Egyes hosszú szőrű példányok — mert, mint már fentebb említettem, a bernáthegyieket hosszú- és rövid szőrűekre osztályozzák — talán

méltóságteljesebben jelennek meg, azonban ennek dacára ujabban mindinkább a rövid szőrűek nyomulnak előtérbe, miután a hosszú szőrűek arca, különösen a szemek körül, többnyire tulságos ráncossá, kevésbé tetszetőssé válik, további nagyságra, erőre nézve is tulszárnyalják az ellentállóbb kurta szőrűek.

'Dr. Heck a bernáthegei kutyát „Kopfhund“-nak nevezi amennyiben ezen racet leginkább hatalmas, kifejezstteljes feje jellemzi; egész teste nagy és erőtelje izmokkal jól ellátott, — mégis ennek dacára komolyg tekintetű, nagy intelligenciát eláruló feje tűnik le inkább fel. Fejének koponyarészlete széles, domboru a nyakszirti részlet mérsékeltlen fejlett, ezzel szemben a szemgödör fölötti lécs erősebben kiáll és a fej hossz tengelyével csaknem derékszöget képez. A két szemgödör között mély barázda halad az arcorri

A nyak magasan tűzött, erőteljes, széles, oldalai domboruak, részben ez által a nyak aránylag rövidnek tűnik fel. A mellkas öblös, a lapockák szélesek és erős izomzattal borítottak.

A hát igen széles, egyenes, a gerincoszlop csupán az ágyék tájon mutat csekély fokú iveltiséget. A far rövid, hátrafelé hosszú és nehéz farkba megy át, mely alsó harmadában kissé felfelé görbül.

A bernáthegei kutya elülső lábai egyenesek, erőteljesek, különösen a farknak megfelelő részlet igen izmos. A hátsó lábak a csánktól lefelé többnyire előbbre irányulnak (kardállásuak) és a járulékos köröm (vagy körömök, mert többször kettős számban jelentkeznek) miatt kissé kifelé is fordulnak.

A bernáthegei kutya által keltett összbnyomás, tekintettel a test arányaira és lassu mozgására, méltóság

1. ábra.

2. ábra.

fejrészletre, mely aránylag rövid és mélyre huzódik, úgy, hogy mélyebbnek látszik, mint amilyen hosszú. A fejen, különösen a szemek körül rendszerint több ránc látható. A felső ajak leffentyűi erősen fejlettek és szépen ivelt vonalban mennek a százugon át az alsó ajkakba, melyeket egyébként is befednek. Az alsó ajaknak soha sem szabad lelőgni. A fogazat jól fejlett, de nem tulerős. A száj és garat nyálkahártyája többnyire festenyzett. Az orr erős, széles, tág orrnyílásokkal, színe mindig fekete.

A bernáthegei kutya fülei középnagyok; szemei inkább előre, mint oldalt tekintenek, szivárványhártyájuk barnán festenyzett; az alsó szemhéj rendszerint nem zárul tökéletesen, hanem többnyire a belső szemzugban kissé eláll, miáltal a kötőhártya tűnik elő.

tőségteljes és jóindulatot feltűntető, továbbá hűséges, nyugodt tekintetű szemeire, általában igen kedvező szokott lenni.

A bernáthegei kutya szőrzete sűrű, sima, vastagszálu. Színe vörös, sárgávörös vagy vörösbarna és fehér foltoktól tarka. A fajta-jelleghez tartozik a fehér mellény, fehér ujjak és a fark fehér vége, fehér foltok az orrháton, nyakon és tarkón. A fejen a fekete foltok is kedveltek és kívánatosak. A bernáthegei kutya általában sohasem lehet fehér foltok nélkül.

A hím nagysága 70—80 cm. (a mar tájon mérve), a nőstényé 65—75 cm.

A hosszú szőrű bernáthegei szőrzete vékonyabb és kissé hullámzatos, de sohasem göndör; farkán a szőr gyakran zászlót képez. Sokan a hosszú szőrűt

szebbnek tartják, de a tapasztalat azt bizonyítja, hogy kétségtelenül jobb és rendszerint erősebb s egészségesebb a rövid szőrű, mely a különféle bőrbántalmakkal szemben is kevésbé fogékony.

A bernáthegyi kutya tulajdonságai közül főképen hűségét, nyugodtságát, mely minden mozdulatában megnyilvánul és szelíd természetét dicsérik. Teljes kifejlődéséhez 2 év szükséges, azonban már az egy, sőt fél éves kölyökkutyák is nagy szellemi fejlettséget, tanulékonytságot árulnak el. A bernáthegyi kolostor kutyái nagytalálékonyaságukat és helyismeretüket öröklött tulajdonságaik mellett egymástól sajátították el, amennyiben a fiatal kutyákat együttesen, társaságban bocsátják ki, hogy az idősebbektől, tapasztaltabbaktól tanuljanak.

Táplálékukat illetőleg a mi bernáthegyieink aránylag sokat fogyasztanak és kissé kényesek, nem esznek meg mindent és könnyen emésztési zavarokban szenvednek; ez azonban a legtöbb esetben leginkább irracionális tartásukra, elkényeztetésükre stb. vezetendő vissza.

Dr. Zimmermann Ágoston.

Egyesületi hírek.

Az Országos Állatvédő-Egyesület választmányi ülése 1908 december 19-én. Jelen voltak Máday Izidor elnöke alatt Grimm Gusztáv és K. Nagy Sándor t. elnök, Monostori Károly titkár, Hänslér Károly jegyző, Borbély Vidor, Gróder Kornél, Kakass Kálmán, dr. Mariska István, Nagy Jenő, dr. Stern Adolf, Szeőke Béla, Grimm Gusztávné, Gróder Kornélné, dr. König Henrikné, Krizbay Mária, özv. Schmidt Miklósné választmányi tagok, Greiner József és Piazza Antal tagok.

Kimentették magukat: dr. König Henrik, továbbá Chernel István és neje mint a kőszegi, Marosi József mint az esztergomi, dr. Kováts Lajos mint a pozsonyi, Fodor Árpád és Pum Károly mint a szentgotthárdi állatvédő egyesület képviselői.

Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére Kakass Kálmán és Borbély Vidor urakat kéri fel.

A mult választmányi ülés hitelesített jegyzőkönyve bemutatván, elnök felhívja a titkárt jelentése előterjesztésére.

Monostori Károly titkár mindenekelőtt jelenti, hogy a lefolyt idő alatt vidéken több egyesület alakult. Így Pozsony városban Frigyes cs. és kir. főherceg védnöksége s dr. Jankovics Marcell elnöksége alatt, dr. Kováts Lajos ma már 500 tagot számláló egyesületet alapított; Vasvármegyében pedig Fodor Árpád tanár négy egyesületet s ezeken kívül alakulóban van ott további négy. Ezekről bővebben is szó van lapunk multévi 7., 8., 9., 10. és 11. számaiban. Egylet alakul továbbá Aradon (J. lapunk 11-ik számát), hol Károlyi Gyula gróf védnöksége és Lukácsy Lajos dr. elnöke alatt Csernovics Diodor állami jószágigazgató közreműködésével alakul az egyesület. (A választmány Fodor Árpád tanárnak jegyzőkönyvileg fejezi ki köszönetét).

Részvétlenség folytán s illetőleg vezető férfiak hiányában megszűnt a faluszemesi, szentendrei és hódmezővásárhelyi egyesület és a kassai legrégibb vidéki egyesület, mely utóbbi életre keltése iránt egyesületünk vezetősége és Chernel István alelnökünk külön is, újabb lépéseket tesznek.

Jelenti továbbá a titkár, hogy az ebveszettség esetén alkalmazandó zárlati intézkedések tárgyában az egyesület lépéseket tett s a földmivelésügyi miniszter ur e kérdésben úgy intézkedett, amint lapunk 1908. évi 12-ik számában látható.

A székesfővárosi és környéki madárvédelem ügyében tett lépések is örvendetes eredménnyel jártak. Erről lapunk 1908. évi 12-ik számában foglaltatik értesítő.

Kérésünkre az idén a következők ajándékoztak egyesületünknek már is kiosztás alá került madáreselést: a m. kir. magvizsgáló állomás, a Pesti Molnárók és Sütők Gőzmalom-részvénytársasága, Haggemacher Henrik gőzmalma, Lujza gőzmalom-részvénytársaság, Hungária egyesült gőzmalmok részvénytársasága, Concordia gőzmalom-részvénytársaság, Schmidt és Császár gőzmalom, Pesti hengermalomtársaság, Pesti Viktória-gőzmalom. Fogadják mindezek e helyen is szives köszönetünket.

A Madárvédő Nők Nemzetközi Szövetsége (Internationaler Frauenbund für Vogelschutz), mely négy évvel ezelőtt alapított és melynek eddigelé csak Németországban van osztálya, egy magyarországi osztály alakítása érdekében Herman Ottóhoz, a M. O. K. igazgatójához és egyesületünk elnökségéhez fordult.

Mindkét részről rokonszenvvel támogatjuk és tárgyaljuk a kérdést és az eredményről annak idején beszámolunk.

100 ezer példányban kiadott Gyermekek Naptárunknak eddig 72 ezer példánya fogyott el. E kiadványunk vásárlói között van számos törvényhatóság, társaság, iskola-vezető, magán egyén és a székesfőváros t. tanácsa, aki most először 2500 példányt vásárolt vagyontalan szülőjü elemi iskolai tanulók számára.

A választmányi ülés élénk helyesléssel és köszönettel vette tudomásul azt, hogy a székesfőváros tanácsa az egyesület Gyermekeknapját az összes elemi iskolák igazgatóinak és tanítóinak terjesztés végett ajánlotta.

Az ifjusági madárvédő ligának, a liganyomtatványok elfogyott számából ítélve, 100 ezer tagja van. Újabb ily nyomtatványkészletünk küldése folyik.

A Madarak és Fák Napja intézmény iránt is tartós az érdeklődés. Erre abból is következtetünk, hogy „Miként ünnepeljük a Madarak és fák Napját” című ingyenes kiadványunk elfogyott s annak 2-ik kiadását készítjük elő.

Tervbe van véve, hogy az 1909. év folyamán állatvédelmi, iskolai fali táblát ad ki és terjeszt egyesületünk.

A téli állatkinzások ellen az idén is lépéseket tett egyesületünk s eredménye közölve van lapunk tavalyi 11-ik számában.

A választmány Boda Dezső dr. főkapitánynak és Lickl Géza rendőrfőparancsnoknak az alkalmából, hogy

nov. hónapban a lókinzás megakadályozását célzó rendeletet, illetve napi parancsot adott ki, köszönetet szavazott.

Irodai ügyforgalmunk a lefolyt időben feltűnő nagy volt. Irattárunkban fekvő aktáinkból e felől meggyőződés szerezhető.

Tóth János kultuszminiszteri államtitkár valószínűs belső titkos tanácsossá történt kinevezetése alkalmából táviratilag üdvözlöttük. Ő exceleniája az államtitkár szives volt sajátkezűleg irt levélben megköszönni figyelmünket.

Elhunytak a lefolyt időben tagjaink közül Temple Rezső és Gelléri Szabó János. Mint hírlapokból értesülünk, az utóbbi t. tagunk egyesületünk céljaira végrendeletileg 1000 koronát hagyományozott. Jelzi a titkár, hogy az állatvédő-ház forgalma 178 volt, a mentőkocsit pedig 32-szer vették igénybe.

Utolsó közgyűlésünk tudvalevőleg kimondta, hogy egyesületünk kimagasló alapítójának, Herman Ottónak arcképét megfesteti és székházában elhelyezi. Herman Ottó ur azonban arra kérte egyesületünket, hogy e szándékától, illetőleg határozata foganatosításától álljon el.

(A választmány engedve a kérésnek, kimondta, hogy Herman Ottó ur kivánságát tisztelettel tudomásul veszi, s ez ülés alkalmából újra is kifejezést ad nagyra-becsülésének.

Jelzi végül a titkár egyfelől azt, hogy Szakács Lajos szolga özvegyének az egyesület ellen indított kártérítési pörében a kir. ítélőtábla elutasító ítéletet hozott, másfelől jelenti, hogy az egyesület módosított alapszabályai a belügyminiszteriumnál ez idő szerint még tárgyalás alatt vannak.

Titkár meleg hangon arra kéri aztán a választmányt, hogy az egyesület új, a módosított alapszabályokban megfektetett életét vegyék hathatós párfogásukba. E tekintetben a következőket mondja: „Egyebektől eltekintve, 1909. január 1-től kezdve az Országos Állatvédő Egyesület tagjai 4 korona tagsági díjat tartoznak fizetni. Ezért az alapszabályokban biztosított egyéb jogaik élvezete mellett kapják ezután, minden további pénzbeli hozzájárulás nélkül „Állatvédelem“ című, havonként legalább nyolc nagy oldalon megjelenő hivatalos lapunkat, amit eddig nem kaptak.“

„A t. választmány bölcsen tudja, hogy e tagdíj-emelés sok okból elodázható nem volt s utóbbi közgyűlésünk is belátván ennek szükségét, egyhangulag helyeselte, elfogadta és új alapszabályaiba iktatta. Azok, akik e tagdíjemelést célszerűnek és szükségesnek látták, éppen abból indultak ki, hogy egy száz nagy nyomatott oldalt megütő, diszes és tartalmas szak- és hivatalos lap ingyenes kapása bőven fedezi azt a két koronát, amelyet most majd rá kell fizetni az eddigi két korona tagdíjra.“

„Mi tagadás, ennek dacára el kell készülnie lennünk arra, hogy t. eddigi tagjaink egyesei esetleg vonakodni fognak a kétszeresre felemelt díj fizetésétől. Pedig igazságtalanul, mert egyesületünk ma már nem abban a szűk körben mozog, amelyben előző időkben mozgott s anyagi megterhelhetése emiatt jelentékenyen

nagyobb, de mint jelzém, a felemelt tagdíjért többet is ad, mint eddig. Hogy a taglétszám csökkenni fog, arra, t. választmány, el voltunk készülve és el vagyunk készülve, de hogy tetemesebben ne csökkenjen, arra első sorban nekünk, választmánynak, kell törekednünk. Odaszegődtünk a nemes ügy szolgálatába, becsület, tiszta, nemes érzéssel, törhetlen akarattal; nem lehet kétség, hogy mi ki is tartunk rendületlenül. De, t. választmány, ez nem elég: nekünk együtt és egyenként oda kell egyszersmind hatnunk minden erőnkkel, hogy eddigi tisztelt tagjainkat ügyünknek megtarthassuk, nemcsak, hanem új hiveket, párfogókat is megnyerni törekedjünk. Mi férfiak is megteesszük ebbeli kötelességünket, azt fogadjuk, de aztán nem kételkedünk egy pillanattig sem, hogy nőtagjaink, ezen jóra, nemesre még jóval rátermettebb társaink, ebben felül fognak mulni minket. Muljanak is felül, arra kérjük őket; ne legyen nekik se nehéz, se megalázó a szolgálat, amelyet a mi örökre diszes, mindenkoron lélekemelő ügyünk javára hoznak. Ha egyéb ki nem is vihető teljes mértékben, kivihető a jövő generációknak eszményibb, emberségesebb alakítása az állatvédelem eszméinek elhíntése útján, amelyben benfoglalatik az emberszeretet magasztos ápolása is. Apellálok az önkgyöngéd lelkéhez, minden szépre és jóra erősen megdobbanó szívéhez, hölgytársaink s bizom abban, hogy: ha önk velünk, ki ellenünk!“

A választmány a titkár jelentését jóváhagyólag tudomásul veszi.

Elnök felhívja a felügyelőt és pénztárost jelentése előterjesztésére.

Hänsler Károly, tb. titkár-pénztáros a következőket terjeszti elő:

Pénztári jelentés, melyben a törzsvagyron 84.478 K 45 f-rel van feltüntetve. A pénzforgalom pedig 11.221 K 10 f volt, 3894 K 54 f egyenleggel.

Felügyelői jelentés, mely 170 munkanapon végzett 415 eljárásról szól.

Taglétszámról szóló jelentés, mely 157 alapító és 1643 rendes tagot tüntet fel.

Ezen pénztári, felügyelői és taglétszám-jelentést a választmány ugyancsak tudomásul veszi.

A Szeiff Berta-féle hagyaték ügyében ugyancsak Hänsler pénztáros a következőket terjeszti elő:

A f. é. augusztus 29-én tartott választmányi ülés, ugy az ezt követő rendkívüli közgyűlés a Szeiff-házra beérkezett 36.000 koronás vételi ajánlat mellőzésével felkérte az elnökséget, hogy ezen ingatlannak jobb árban való értékesítését szorgalmazza. Jelenthetjük a tisztelt választmánynak, hogy a vétel iránt érdeklődőkkel folytatott, mostanáig tartott tárgyalások eredményeképpen azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy az előbbihez képest jóval kedvezőbb vételi ajánlatokat terjeszthetünk a tisztelt választmány elé.

T. i. 2 ily ajánlattal rendelkezünk. Az egyik az előbbi ajánlattevő, dr. Neuschloss Kornélé, melyben most névleg 44.000 korona vételért ígér, de csak névleg, mert 7.706 korona 70 fill. átvállalható összeget 10.000 kor.-val óhajt nekünk beszámítani, 10.000 kor. vételár részére pedig 2 évi kamatmentességet óhajt.

Ha itt még tekintetbe vesszük, hogy ezen üzletet 400 kor. ügynöki jutalék is terheli, úgy mindez leszállítja a felajánlott 44.000 kor.-t 40.500 koronára.

A második ajánlat dr. Németh Imre és nejéé. Egyesületünk t. ügyésze ugyancsak 40.500 korona vételért ajánl, mely összeg tisztán megmaradna. 16.000 kor.-t azonnal fizetne, 6.773 korona 30 fillért 1909. február 15-én. A székesfővárosi gyámpénztár követelését, 7726 korona 70 fillért, valamint az egyesületünk javára bekebelezett 10.000 koronás Szeiff-alapítványt átvállalná, utóbbit 4 százalékos kamatozás és félévi felmondás mellett, az adásvételi szerződést és bekebelezési költséget is ajánlattevő viseli. Ügynöki jutalék ezen ajánlatot nem terheli.

Midőn ezen két ajánlatot a tisztelt választmány elé terjesztjük, elfogadásra a dr. Németh Imrétől eredőt ajánljuk, mert egyrészt a vételért rövidebb idő alatt kapjuk kézhez (a 16.000 koronát már lefizette. Szerk.) és ezen ár elszámolása reálisabb, tekintettel, hogy a Neuschloss-féle ajánlat névérték leszámításával és kamatozatlan tartozással látszik bonyolultnak, másrészt pedig egyesületünk t. ügyészének ajánlata a másik ajánlatot anyagi szempontból teljesen födi, sőt bizonyos tekintetben még értékeesebb is.

Ezek után még arról teszünk jelentést, hogy a fenti vételi ajánlat elfogadása esetén mennyi tiszta haszon, illetve nyereség mutatkozik egyesületünk javára. Amint méltóztatnak emlékezni, ez ingatlant vettük 32.100 koronáért, ehhez hozzáadhatunk apró vételi költségek, tatarozások, biztosítás, hirdetés-, vízdíj, kincstári százalék, székesfővárosi átírási- és engedelmi díj, kamatmegtérítés, adó- és tőkeamat címén 2.500 kor.-t, tehát az ingatlan kerül 34.600 koronába és így, ha ezt a felajánlott 40.500 koronáért odaadjuk, mutatkozik egy körülbelül 6000 koronát kitevő tiszta nyereség.

Kakass Kálmán, Borbély Vidor, K. Nagy Sándor, dr. Stern Adolf v. tagok hozzászólása után a választmány Németh Imre ajánlatát elfogadja, s megbizva az elnökséget a további teendők végrehajtásával.

„Czellődömők és Vidéke Állatvédő Egyesület“ az 1908. évi december hó 6-ik napján tartotta közgyűlését, Göttmann Bódog elnöklete alatt Czellődömölkön, a városháza tanácstermében.

Az ifju egyesület az 1908 évi június hó 29-ik napján alakult meg 132 taggal. Azóta, egyesek buzgólkodása következtében, a tagok létszáma 167-re emelkedett. Van jelenleg az egyesületnek 2 alapító és 165 rendes tagja.

A félévi pénztári mérleg következőképp alakult:
 Bevétel volt 177 K. — fill.
 Kiadás „ 110 „ 52 „
 Pénztári maradvány 66 „ 48 „

Beszerezett az egyesület 1 drb. galambduc-etetőt, 1 drb. etetőszekrényt, 1 drb. ablaketetőt és 10 darab fészekodut, magánosok az egyesület útján rendeltek 50 drb. fészekodut.

Az etetőket az egyesület egyes kerttulajdonosok kertjében volt kénytelen felállítani, mert a városnak erre a célra alkalmas közttere nincsen. A kerttulajdo-

nosok a legnagyobb előzékenységgel engedték meg az etetők felállítását kertjeikben s elvállalták az etetőknek madáreleséggel való ellátását.

Megállapította a közgyűlés az 1909 évi költség-előirányzatot.

Szükséglet az 1909. évre 382 K. 40 fill.
 Fedezet „ „ „ 406 „ 80 „

A közgyűlés határozatából kifolyólag az egyesület az 1909. évben 80 fészkelő odut fog beszerezni, melynek nagy része a vidéken lesz elhelyezve, különösen az iskolák mellett levő tanítói kertekben, hogy így a gyermeksergely közvetlen szemléletből tanulja meg azt, miként kelljen a madarakat szaporítani és kertjeinkbe szoktatni.

Végül a közgyűlés a tisztikarnak buzgó működéséért köszönetét fejezte ki.

„Pozsonyi Állat- (és Madár-)védő Egyesület köréből.

A madárvédelem ügye örvendetesen halad. Legutóbb a városban három helyen, (sétányokon) állítottak fel duc-etetőket, továbbá következő kertekben helyeztek el etető-kunyhókat (hessisches Futterhaus): 1. az áll. polgári fiúiskolában; 2. az állami tanítónőképző intézetben; 3. az állami reáliskolában; 4. az izr. neolog elemi iskolában. Ezekon kívül még a tornaegyesület pályáján és a honvédtisztek ligeti kertjében. A ligetben még foglyok és magevő (keménycsőrű) madarak részére egy külön etetőt létesítettek. A ligeti nagy etető-kunyhót naponként száz és száz cinege, fakusz és egyéb madár is látogatja. Az egyesület gyönyörű képekkel ellátott falragaszokat terjeszt városzerte, melynek felírása — a madarak nevében — : „Éhezünk! Eleséget kérünk!“

A soproni állatvédő egyesületnek 1908. évi december hó 18-án tartott választmányi gyűléséről közöljük a következőket:

A baranya-kárászi gyárnál megrendelt 50 darab madárfészek-oduból 24 drb. átadatott a városi főkertésznek, az Erzsébelligetben való kiakasztás végett, a többi pedig egyelőre az egyesületi pénztárosnál van raktáron.

Közöltetett a helyi lapokban, hogy a madár-etetőkunyhókat és etetőasztalokat egyesületünk látja el télen madáreledellel és hogy ezeknek eledellel való ellátását a tanulóifjuságra bizza.

Beszerezetett egyelőre száz kilogr. madáreledel; ezt átvette szivességből az idén is Coriáry Béla választmányi tag ur.

Az egyesületi tagok jegyzékét az idén 400 példányban kell nyomtatni; ezeken egyuttal rajta lesz a közgyűlési meghívó is.

A közgyűlés március hó első hetében lesz megtartva.

Tisztelt tagjainkat itt lapunk útján is felkérjük, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

Miután az év folyamán történtek ezen lap útján minden egyes tagnak ugyanis tudomására jutottak, illetve jutnak, a közgyűlés csak kevés időt vesz igénybe.

Különösen kérjük a tisztelt választmányi tagokat

is, hogy úgy a választmányi, mint a közgyűléseken is, rendesen megjelenni sziveskedjenek.

A választmány, Blaschek Vilmos főszolgabíró ur, választmányi tag indítványa folytán elhatározta, hogy minden második hétfőn ugynevezett hivatalos napot tart, egyesületi ügyek megbeszélése és elintézése céljából. Összejövetel mindig este fél 7 órakor, Fapiac 2. szám, I. emelet. Kívánatos volna, hogy, ha esetleg nincs is hivatalos elintézni való, eszmecsere kedvéért ezen összejöveteleken minél többen részt vennének.

Az első ilyen hivatalos nap 1909. január hó 4-én (hétfőn) lesz megtartva, a következő 1909. január hó 18-án és így tovább minden második hétfőn.

Az Esztergommegyei állatvédő egyesület 1908. évi november 15-én tartott választmányi ülésében jelen voltak:

Marosi József elnök, Blesel Ferenc, Schönbeck Imre, Vida Kálmán, Philipp Konrád, Magyarai László, Grósz Ferenc, Szőlgyémi Gyula és Bárdos József titkár.

Marosi József elnök üdvözlőlvén a megjelenteket, az ülést megnyitja.

1. Elnök közli, hogy az egyesület megerősített alapszabályait kinyomatva, megküldötte a tagoknak.

2. Mint fájdalmas veszteséget jelenti az elnök, hogy Grátzer Pius, főgymnasiunai tanár, Tihanyba helyeztetvén, titkári tisztségéről lemondott.

3. Titkárul az elnök Bárdos József városi tanítót ajánlja. A nevezett egyhangulag megválasztatván, köszönetet mond a bizalomért s tevékenységet fogadva, nyomban megkezdi titkári működését.

4. Ezután az egyesület munkálkodásáról számol be az elnök. Ennek során elmondja, hogy idáig 265 drb. fafészek-odut és 25 fa- és madárvédő tilalmitáblát helyezett el; gyermeknaptárt pedig, a tantestület közreműködésével, 750 drbot osztott ki. A madárvédő ligának ez évben 800 gyermek lett tagjává. Belépett az egyesület az „Országos Állatvédő Egyesületek Szövetségé”-be s az alakuló gyűlésen az elnök s titkár által képviseltette magát. A tanár- és tanítótestület néhány tagja dicséretes buzgalommal két hónapon át előadást tartott a katonaságnak. Nevezetesen Kuszenda János állatorvos állategészségügyről, Bodrogekői Zoltán gazd. szaktanár a gazdaságtan-s állatvédelemről, Szőlgyémi Gyula tanító pedig egyéb közigazgatási kérdést fejtegetett. Kísérlés történt a tavasszal a cserépfészek-odukkal is s igen jól beváltak. Esztergom sz. kir. város alapító tagul lépett az egyesületbe s az elnök előterjesztésére évente 50 drb. cserépodu elhelyezését helyezte kilátásba oly módon, hogy azok az erdőn, a 20 éves vágásba kerüljenek.

A múlt télen 48 madáretetőt nyújtotta a madárkának a táplálékot. Ezekből 8-at az egyesület látott el eleséggel, míg a többi magánosok gondozták. Az etetők számát az elnök véleménye szerint szaporítani kell. Az etetők rendben tartására egy embert kellett alkalmazni, ki egyttal az eleséget három és fél hónapon át kihelyezze. A múlt évben az elnök személyesen látott el 7 etetőt. A f. évben szükségesnek mutatkozik,

az éneklő madarak örvendetes szaporodása folytán, a gyakoribb etetés, még pedig hetenkint háromszor.

Az egyesületnek 9 alapító és 100 rendes tagja van, azonban a nemes cél érdekében, szükséges új tagok toborzása.

A múlt évben a ragadozó madarak, nevezetesen a rabló szarkák mód felett elszaporodtak, garázdálkodásukat megakadályozandó, lövetni kellett azokat. Az elnök közbenjárására, hatósági engedéllyel Vas Pál két, Rajner Lajos pedig egy idényen pusztította a ragadozókat, miért is elismerésül az elnök az elsőnek 10, az utóbbinak 5 korona lődíjat javasol kiutalni.

5. A jövő évet illetőleg, előadja az elnök, hogy az egyesület a takarékpénztárak s magánosok áldozatkészsége folytán 650 drb. naptár kerül kiosztásra. Ehhez hozzájárult az esztergomi takarékpénztár 150 drb., az esztergomi kereskedelmi és iparbank 100 drb., Esztergomvid. Hitelbank 100 drb., Takaré- és hitel-egylet 50 drb., a párkányi tak.-pénztár 50 drb., az Á. V. E. 150 drb. és N. N. 50 darabbal. Nincs ide számítva azon mennyiség, amelyet még a tantestület szerez be.

6. Beterjeszti az elnök az 1909. év költségvetését a következő előiránnyal: táplálékra 20 kor., etetőnek 21 kor., löpénz 5 kor., fészekodukra 20 kor., naptárakra 15 kor., az „Állatvédelem”-re 75 kor., összesen 156 korona. A választmány helyesléssel jóváhagyta.

7. Ezután az elnök indítványozza, hogy a választmány a jelen ülésből úgy az O. Á. V. E. budapesti központjának, mint a helyi sajtónak jóindulatu támogatásáért köszönetet mondjon; Székely Henrik állatorvos urnak pedig táplálék-gyűjtésért elismerését nyilvánítsa.

8. Blesel Ferenc vál. tag javaslatára kimondja a választmány, hogy a vármegyét s a gazdasági egyesületet felkéri a madár- s általában az állatvédelem hathatós támogatására.

9. Schönbeck Imre ur ajánlja, hogy kerestessék meg a központ, miszerint tenne illetékes helyen lépéseket aziránt, hogy a déli államokban ne pusztítsák a költöző madarakat oly embertelen módon, hol köztudomás szerint tápszerűül használják a hasznos madárkakat.

A választmány az összes indítványokat magáévá tette.

10. Annak kimondása után, hogy a közgyűlés 1909. évi január hóban hivandó össze, az elnök az ülést berekesztette.

A Bajai Állatvédő Egyesület választmánya 1908. év december 27-én ülést tartott Hesser Gyula elnökle alatt, jelen voltak: dr. Koller Imréné, Ruppert Antal al-elnökök, Gáspár János titkár, Toch Zsigmond jegyző, Kovács Andor pénztáros, özv. Michitsch Józsefné, Scherer Sándor és Magyarász Ferenc választmányi tagok.

Elnök megnyitván az ülést, felhívja a választmány figyelmét egy helybeli lapban megjelent cikkekre, mely z nehéz postakocsik elé fogott egy ló kinzását teszi szó tárgyává. Indítványára úgy határoz a választmány, hogy az elnök a titkárral együtt járjon el ez ügyben.

Alelnök jelentésében felemlíti, hogy Balogh Sándor helybeli csendőrőrmester a legnagyobb szívesseggel és ügybuzgalommal jár el minden állatvédelmi ügyben. Mivel jutalmat elfogadni az illetőnek nem szabad, indítványozza, hogy ebbeli dicséretes tevékenységéről parancsnokságát értesítsük. A választmány ily értelemben határozott. Indítványozza továbbá, hogy a madarak és fák napját egy tavaszi napon minden iskolában megtartsák s ennek megtörténtéről az egyesületet értesítsék. Indítványa elfogadtatott.

Titkár felsorolja a beérkezett iratokat; jelenti, hogy eddig 500 példány Gyermeknaptárt osztott ki, felhatalmazást kér még 150 darab megrendelésére. Jelenti továbbá, hogy a helybeli pénzügyhatóságokhoz kérvényeket intézett segély iránt.

Pénztáros több tag kilépését jelenti. Értesíti a választmányt, hogy Chinorányi Ede tanár választmányi tag, a bajai takarékpénztár, a bajavidéki takarékpénztár s a bajai kölcsönös segélyező egyesület adományt küldtek.

A választmány köszönettel veszi az adományokat s megbizta a titkárt, hogy a nevezett adományozóknak a választmány köszönetét fejezze ki írásban.

Elhatározza a választmány, hogy Baja város tanácsához is segélyért fordul, továbbá dr. Koller Imréné indítványára azt, hogy az egyesület a nyáron egy gyermekünnepélyt rendez.

Elnök jelenti, hogy a közgyűlésen Csepreghy Gyula, állami tanítóképzőintézeti gazdasági szaktanár fog felolvasást tartani az állatvédelem köréből. Felhívja a választmány figyelmét új tagok gyűjtésére s az ülést berekeszti.

A nyiregyházi állatvédő egyesület köréből. E derék egyesület, mint értesülünk, az idei gyermeknaptárból 800 példányt, a liga-jelvényből pedig 300-at adott el. A liga tagjai igen szorgalmasan látják el az itthon levő hasznos madarakat eseléggel. Kivájt tököket, ládácskákat helyeznek el fákra s azokba teszik az eseléget.

A városban a rendőrkapitány igen szigorúan jár el a lókinzókkal szemben, úgy a madarakat lövőkkel szemben is. A főgimnáziumi ifjuság kivált lelkes madárvédő és általában a tanári és tanítói kar ott nagy lelkesedéssel karolta fel az állat- és madárvédelmet.

Örvendetes hírképen közöljük még, hogy Balla Jenőt, a nyiregyházi ág. h. ev. egyház most megválasztott felügyelőjét, az ottani állatvédő egyesület ügyvezető alelnökét, és Kubacska István tanítót, az ottani állatvédő egyesület titkárát, múlt évi 130341. sz. a. kelt iratával a kultuszminister ur, a madarak és fák védelme körül tett buzgó munkásságukért elismerésével tüntette ki.

A szabolcsvármegyei kir. tanfelügyelőség, ki e tevékenységre a minister ur figyelmét felhívta, dicséretre méltóan cselekedett. Vajha követnék e példát máshol is, a kultuszminister ur intencióihoz alkalmazkodva, ki ebben az érdemben annak idején fel is hívta a tanfelügyelőségek figyelmét.

Az első kitüntetés ez a jól megérdemelt törekvésekért a „madarak és fák napja“ érdekében s hálával vesszük tudomásul ezt mi is, az orsz. állatvédő egye-

sület, további nem lankadó munkára kérvén a nyiregyházi szövetséges egyesületet.

Örömmel jegyezzük fel itt azt a hirt is, hogy Bogár Lajos, Nyiregyháza város főjegyzője, az ottani egyesület céljaira 20 koronát adományozott.

Az Aradi Állatvédő Egyesület alakuló gyűlését az elnökségre felkért gróf Károlyi Gyula, Arad vármegye és Arad város főispánja, január 16-ára d. u. 3 órára tűzte ki. Örülünk, hogy Lukácsy Lajos ügyvéd, az állatvédelem régi és buzgó előharcosa fáradozásai most már sikerre vezetnek.

SZEMLE.

Vidéki hangok az állatvédelem érdekében. Egyik aradi lapban, egy ügybarátunk tollából a következőket olvassuk:

„Hogy a modern emberek némelyike miként érez s hogy gondolkodik az állatok védelméről, azt mutatják a következők:

Svájcban egy kinematograf-vállalat be akarta mutatni, hogy a hóval borított hegyeken a kocsival való közlekedés milyen veszélyekkel jár. E célból egy öreg, kevés értéket képviselő lovat vásároltak, befogták egy kocsiba és a hegytetőről a kocsival együtt a legmeredekebb helyről ledobták. A környékbeli lakosság erről tudomást szerzett és ezen brutális tetten anynyira felháborodott, hogy botokkal felfegyverkezve megtámadták a kinematograf embereit s azokat alaposan elverték, úgy hogy a rendőrségnek kellett őket kiszabadítaniok a felbőszült tömeg kezei közül. A felvételt azonban sikerült megmenteni, de amidőn legelőször előadták, a rendőrség pénzbírsággal büntette a kinematografust és az előadást betiltotta.

Bécsben, ahol a statiztika szerint negyven ezer kutya van, a város rendőrsége rendszerben tiltotta meg a napokban a kutyáknak dróttal való barbár összefogdosását és kinzását. Elrendelte, hogy kaucsuk-hurok vagy spárga-hálóval fogják össze a kutyákat. A múlt évben az Aradon divó dróttal való összefogdosást panasz tárgyává tették, különösen pedig a pecér-legényeknek azon bravurjait, hogy amidőn a szegény állatokat a hurokra kapták, háromszor-négyszer megforgatják maguk körül a levegőben. Ez ellen a felháborító állatkinzás ellen emelt panasz azonban minden eredmény nélkül maradt.

A szegény állatokat ma is oly módon fogdoszák össze és úgy kinözzák, hogy még a legfásultabb ember szíve is elszorul ezen a látványon.

Bécsben és Budapesten tudvalevőleg lépten-nyomon, a kapuk előtt kis edények vannak felállítva, amelyekbe többször vizet öntenek a kutyák részére.

Az állatvédők Aradon is kérvényt adtak be a tanácshoz, hogy nyáron a városban kutyáikat állítson fel. A tanács meg is sziveltte a kérelmet és áttette a kérvényt elintézés végett a mérnöki hivatalhoz, ahol ma is örök álmát alussza.

Boda Dezső dr. budapesti főkapitány tudvalevő-

leg egy rendeletet bocsátott ki a téli állatkinzás ellen. Elrendelte ugyanis, hogy a fagyos és csuszós időben a szekeret csak annyira szabad megterhelni, mint amennyit az állat elbir és a lovakat patkóval kell ellátni. Elrendelte továbbá, hogy az állatokkal humánusan bánjanak, mert aki ez ellen vét, azt 8 napi elzárással és 200 korona pénzbírsággal sújtják.

E rendelet nálunk Aradon is nagyon elkelve és ajánljuk ezt a rendőrség figyelmébe.

A madarak üldözésének büntetését Berlinben komolyan veszik, Willi Rodtke kereskedő (Müllerstrasse) Flaubert-puskájával madarakat lödözött és mivel ezért a káros kedvtelésért több ízben érzékeny bírságokat fizetett, lakásának erkélyén állított fel egy csapdával ellátott kalitkát. A szomszéd iskola udvaráról a gyermekek megfigyelték a javithatlan vadászt és följelentették. A rendőr megjelent lakásán és a csapdában egy árva verebet talált. Ez a kihágás elegendőnek minősített arra, hogy 75 márka bírság rovassék ki a vétkesre. A vádlott felebbezett, de a felebbezés visszautasított és a törvényszék a kereskedőt a költségekben is elmarasztalta.

VEGYESEK.

A rendőrség az állatvédelem szolgálatában. A berlini rendőrfőnök egy külön rendeletet adott ki, mely a fennálló ut- és utcai rendőri szabályzat függelékét képezi és magában foglalja azokat a szabályokat, melyeket a rendőrségnek az állatvédelem érdekében szem előtt kell tartania. Ebből az új szabályzatból némelyeket, mint érdekesebbeket megemlíteni kívánunk. A szabályzat mindenekelőtt általánosságban kimondja, hogy a rendőri közegek állatkinzási esetekben rögtön közbelépni kötelesek, anélkül, hogy bevárnák, hogy őket a közönség figyelmeztesse vagy felszólítsa. Vonó állatok, melyek sánták vagy lezsaroltak, kifogandók és azoknak más alkalmas állatokkal való kicserélése esetleg telefon útján elrendelendő. A járműveknek tulterhelése meg nem engedhető. Vagy előfogatot kell előteremteni, vagy a teher egy részét lerakni. A kocsit sikos voltát homokhintéssel stb. kell ellensúlyozni. Lovakon éles vasak, előfogat és teherkevesbités. Kapaszzkodók előtt vonó állatokat pihentetni kell, kapaszkodás közben lehetőleg megállás mellőzendő. Hasonló utasítások adatnak nagy hideg, forróság stb. tárgyában. Ha vonó állatok elesnek, az állatot ki kell fogni, a kocsit vagy szekeret visszahozni, az állat első lábait előre, hátulsó lábait a test alá igazítani. Az állat fejét magasra kell tartani. Ha az állat nem bir felállani, be kell takarni és az állatvédő egyesülettől telefon útján emelődépet kell kérni. Ha az állatokat baleset éri, akkor a mentőkocsival az állatorvosi intézetbe szállítandók. Eltekintve több más helyes utasítástól, megemlítjük még, hogy az állatok szállítására nézve is helyes utasítások adatnak.

—y.

Adat az állatok levágásához. Hogy vágó-állatainkkal minél gyorsabban s fájdalommentesen végezhesünk, figyelemreméltónak kell tartani a következőket: A

borjut hasra fektetik, fejét magasra tartják, a nyakereket átvágják, mire 20—30 mperc múlva az állat megszünik élni. Mig, ha az állatot a hátára fektetik s a feje is a földön fekszik, mint azt általánosan teszik úgy a haláltusa 3—6 percig tart, tehát 15—30-szor oly hosszú ideig, mint az előbbi esetben. Teljesen így van ez felnőtt állatokon is. Ezekből következik, hogy vágásnál a fej magasra helyezésével a halált erősen meggyorsítjuk s megkönnyítjük, mert az agy vérszegény lesz s az öntudat elszáll. Látjuk ezt vérvetés következtében elájult embereknél, akiknek fejét ha alacsonyra helyezük, magukhoz térnek. Még gyorsabban áll be a halál az állat agyonlövésével vagy ha egy biztos fejbevágással elkábitván azt, vesszük vérére. Az öntudatlanul kimuló állatok szeme azonnal megüvegesedik.

Rm.

IRODALOM.

„Ne bántsd az állatot!” Az állatvédő törvények példákban. 2-ik kiadás, 251 oldal, 80 képpel. Irta: K. Nagy Sándor, pestvidéki kir. törvényszéki bíró. Kiadta a Franklin Társulat Budapesten. Ára 3 korona.

E jeles, pályadíjnyertes munka 1-ső kiadását az országos állatvédő egyesület adta közkézre s az oly kedveltségre tett szert, hogy 2-ik kiadása vált szükségessé.

A közben lefolyt idő számos új, idevágó törvényes intézkedésekkel tetézte a régieket s szerző ezeket is mind bevette könyvébe, úgy hogy az valóságos tárháza az állatvédelemre vonatkozó összes oly tudni valóknak, amelyek tudása és méltatása nélkül maga az állatvédelmi ügy se vihető előbbre, de amiknek tudása nélkül súlyos összeütközésbe is kerülhet az ember a törvényekkel és rendeletekkel.

Mindaz, ami szerzőnek „Állatvédők törvénykönyve” című nemkülönben igen jeles és több kiadást ért hasznos könyvében a vonatkozó törvények s rendeletek alapján, hogy úgy mondjam: utasításkép elénkbe van tárva az állatvédelemről, itt e könyvben rendkívül talpra esett, példás történetekkel kapcsolatba van az hozva s oly érdekesen, vonzóan előadva, hogy az ember valóban vonakodással teszi le a vasos művet kezéből, hogy újra meg újra áttanulmányozza.

Alig tudnék embert megnevezni, akit e könyv tartalma többé vagy kevésbbé nem érdekel, de egyenesen nélkülözhetetlennek mondhatom azt igen természetesen minden állatbarátra, állattulajdonosra, vadász emberre, állatokkal bibelődőre s azok ügyeivel foglalkozókra nézve általában.

A szerző ismeretes, szép, népies írómodora, okos fejtegetései, pompás példái, történetei olyan vonzóvá teszik a mindenkinek tudni köteles, száraz paragrafus-adatokat, hogy mikor a mű végére érünk, észre se vesszük, meg se érezzük, hogy itt igen sok kietlennek tartott, de feltétlenül szükséges dolgot tanultunk meg, ugyszólván játszva, élvezve.

Összesen 35 példában, számos fontos, törvényből folyó tudnivaló tárul elénk e derék könyvben az állat-

védelem, állathasználás, gondozás, értékesítés stb. teréről és csak ha a mű végére jutottunk, látjuk, hogy mennyi minden olyanról nem volt tudomásunk e tekintetben, ami nem csak erkölcsi, hanem anyagi kötelessége is önmaga és embertársai érdekeivel szemben mindenkinek.

Őszintén gratulálhatunk a jeles szerzőnek e pompás, hasznos művéhez és megnyugvással ajánljuk azt mindenki figyelmébe.

Spektator.

„Virág és divat” írta *Tafferner Béla* tanár, a Kraszósztörényvármegyei Állatvédő egyesület I-ső titkárja. Ára 1 K. 20 fil. Megrendelhető szerzőnél Lugoson.

Szerző külsőleg diszes, belsőleg kedves és tartalmas művében, mint maga mondja, reá kíván mutatni arra, hogy a nő ruházatnak s főleg a kalapnak kitömmött madarakkal és madártollakkal való díszítése a divat legnagyobb izléstelenségei és félszesei közé tartozik s egyben, hogy közgazdaságilag káros is az, mert milliói a hasznos madaraknak esnek áldozatul ez esztelen divatnak. Nagy olvasottsággal, tágas látókörrel, az írásművészet nagy gyakoroltságával fegyverkezve sikerül is szerzőnek meggyőznie az olvasót arról, hogy ugy esztétikai, mint jelmeztani szempontból is a női ruha-díszítésnek legérdekesebb, legszebb, legpoetikusabb formája mindenkor a virág volt s az is marad, mert bizonyos testvéries kapcsolatot, bizonyos benső, diszkrét harmonia van a női egyéniség és a virág között, mely vonzóbb, beszédesebb s figyelmet lekötőbb, az egész női lényhez jobban illő, mint bármely más díszítés.

Poetikus lendülettel ecseteli szerző a virágok hatását a lélekre, számos szép idézettel költőkből, majd a virágok kultuszáról mond el kedves, szép és okos dolgokat a legrégebb kortól máig. Kiváló rész könyvében a különféle növényeknek, virágoknak jelentőségére vonatkozó; ezeket a növényeket esztétikai hatás, s hozzájuk fűzött mondák alapján is igen érdekesen tárgyalja, ugyancsak tekintettel a különféle történelmi korszakokra, különféle nemzetekre, különféle ünnepi s egyéb alkalmazásra. Beszél a művirágokról is, melyeket nemkülönben alkalmasabbaknak, szebbeknek tart díszül a madártollaknál, madár-tetemeknél.

Külön fejezetben értekezik aztán szerző a virágról, mint a női toilette és női kalap díszéről s annyira érdekes, nőkre különösen vonzó és tanulságos dolgot mond el, hogy maga ez a rész már rendkívül értékessé teszi a művet. A tanácsok, amiket ebben szerényen, de igen kedvesen oszt, oly meggyőző erejűek, hogy bátran ellenállhatlannak mondhatók. Fel van vetve e fejezetekben az óriási hasznos-madárpusztítás világszerte s annak nagy mértékben káros befolyása a közvagyonra és az ebből levont konkluzió az, hogy ne szegődjenek nőink a közvagyon e pocskolásának részeseivé, hanem maradjanak meg a virágdisz mellett, annál inkább, mivel: „nincs a világon az a tolldisz, vagy kitömmött ékes tollu madár, vagy madárszárny, amely a jól megválasztott virágot nagy és imponáló, vagy kedves és a figyelmet magára vonó hatásával s a szemlélőre gyakorolt bűvös erejével még csak meg is közelítené”.

Ajánlom e szép, e kedves, hasznos könyvet kivált nőink figyelmébe.

Monostori K.

„**Madaraink védelme.**” írta *Kerekes József*, kecskeméti népiskolai felügyelő igazgató, a kecskeméti állatvédő egyesület titkára. Második bővített kiadás, 23 képpel. Ára 50 fillér.

Az iskolai tanítás céljára irt ezen diszes kis könyv szerzője mondandóit a gyermekekhez intézve, mindenekelőtt arra hívja fel figyelmüket, hogy a természet háztartásában hasznos és káros állatnak jól ki van szabva a Teremtő által a helye, az ember a reá nézve károsakat mégis kell, hogy okkal-móddal megtizedelje, de kell egyben, hogy a hasznosakat védje s elszaporodásukat lehetőleg elősegítse. Miután pedig igen vonzóan, képekkel is illusztrálva megismerteti rövid vonásokban a varjút, fecskét, fűrjet, poszátát, fűzikét, a szélkiáltót, pacsirtát, fogolyt, cinkét, harkályt, fülesbagolyt, barázdabillegetőt, sármányt, bibicet, rozsdafarkut, légykapót, vörösbegyét, fülemülét, királykát, ökörszemet több tulajdonságaikra s hasznosságukra nézve, megtanítja a gyermekeket a madáretetők, madárfészkelők alkalmazására, madárvédelmi ültetvények létesítésére, s mindezek nagy hasznára igen kedvesen s nyomatékosan hívja fel figyelmüket, intvén egyben őket arra, hogy a madarak pusztításától, általában pedig az állatok sanyargatásától, kinzásától tartózkodjanak és igyekezzenek a fészkelő hasznos madarat macskától s egyéb rabló állattól megvédelmezni.

Jó tájékoztató e könyvecske népiskolai tanítók részére is, kik hasonló oktatásban kívánják részesíteni tanulóikat. S hol az a tanító, aki ma se hajlandó erre? Melegen ajánlom e művet, mely ajándék-könyvvül is alkalmas, az ügybarátok pártfogásába.

Mo.

Aquila. A Magyar Ornithologiai Központ folyóirata. Szerk. Herman Ottó. XV. évfolyam. 1908. Lapunk zárta után vettük a becses munkát, melyről eszerint csak a legközelebbi számban emlékezhetünk meg. A jelen kötetet pompás ábrák és fényképek díszítik. Az értékes tartalom az Aquila körül csoportosult kiváló szakérők munkája, melyet fokozatosan örömmel fogunk ismertetni.

Országos Állatvédő Egyesület.

Hivatalos órák egyesületünkben. Az állatmenházba felvétel naponta reggel 9-től d. u. 6 óráig.

Az irodában hivatalos óra vasárnap és ünnepnap kivételével naponta 2—6 óra között.

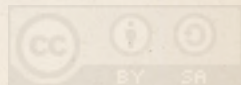
Az igazgató titkárral értekezni lehet hétfőn, csütörtökön és szombaton d. u. 3—5 óra között.

Az elnök lakik Bpest VI., Aréna-ut 108; az ügyvivő alelnök Bpest VII., Nefejejts-utca 14; a felügyelő és pénztáros Bpest IX., Ernő-utca 11—13, hol az egyesület székháza is van. Telefon 85—12.

A lómentőkocsi alelnökünk házában (VII., Nefejejts-utca 14. sz.) van elhelyezve. Telefon 91—80.

Szerkeszti **MONOSTORI KÁROLY** tanár, egyesületi főtítkár, felelős szerkesztő.

Kiadja az **ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET.**

Ifj. KÜHNEL MÁRTON

≡ A „Magyar Ornithologiai Központ“ felügyelete alatt álló ≡

Első Magyar Fészekodu- és Madáretető-készülékek gyára

BARANYA-KÁRÁSZON, u. p. Szászvár. Vasut: Szászvár-Máza.

Szerződésileg kötelezve kizárólag a M. Ornithologiai Központ által megszabott oduminták gyártására s ennek fejében az intézet jegyét (M. O. K. betűket) alkalmazhatja odukészítményein. Gyártja a következő odumintákat és téli etetőket:

A minta
átmetszete.

A minta: az összes odulakó cinegék (szén-, kék- és barát- fenyves- és búbos-cinege), valamint a csuszka, fakúsz, nyaktekercs, kertü rozsdafarkú fülemile és örvös légykapó számára.

B minta: a seregély, de különösen a zéncinege, valamint az A mintánál említett madarak számára is.

C minta: négyszögletű tág bejáróval; a szürke légykapó, házi rozsdafarkú fülemile és a fehér barázdabillegető számára.

D minta: a búbosbanka, szalakóta, kék vadgalamb s a kisebb bagolyfélék számára.

Az A, B és D minta szerszám nélkül leemelhető fedéllel készül. Szállításnál a fedelek harántul átütött szegekkel vannak lezárva.

Legcélszerűbb $\frac{9}{10}$ rész A és B mintát (egyenlő számban) és $\frac{1}{10}$ rész C esetleg C és D mintát rendelni.

Téli etetők:

Etető-kunyhó: Betonalapzatokon nyugvó lábakkal, a tetőről lefüggő 60 cm-es asztalkával. Nagyban való etetésre, nagyobb kertek, parkok stb. számára.

Galambduc-etető: az etetőkunyhó kisebb és egy lábon álló mintája; 40 cm-es etetőasztalkával; a hozzáadott csavarral földbe ássott oszlophoz erősíthető. Kisebb kertek számára.

Etető-szekrény: falra vagy kerítésre függeszthető. Etető-asztalkája 40 cm. hosszú és 20 cm. széles. Kisebb kertek számára.

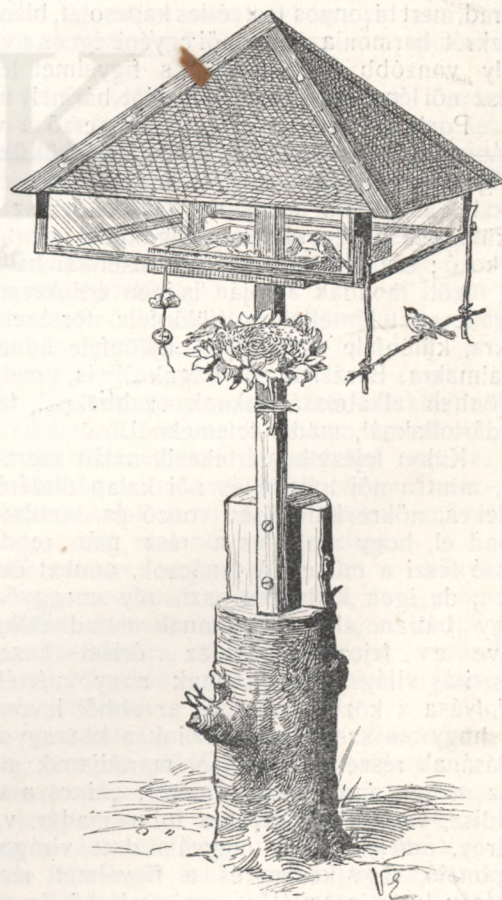
Ablak-etető: a kertre néző ablak keretére függeszthető, szobából való etetésre. A három első etető minta üvegezés nélkül szállítatik; a közönséges ablaküvegdarabokat bárki egyszerűen szögekkel erősítheti a keretekre.

ÁR JEGYZÉK:

Fészekodu, A) minta ... db	85 fill.	Etető-kunyhó, csak a felső	
" B) " " " " "	1.10 "	rész, lábak nélkül ...	18 K
" C) " " " "	70 "	Galambduc-etető ... db	10 "
" D) " " " "	2.50 "	Etető szekrény ...	10 "
Etető-kunyhó, lábakkal		Ablak-etető ...	2.50 "
együtt ...	32 K		

Madárkalács, téli etetéshez, magvaktól és fagygyuból előállítva, $\frac{1}{2}$ kilós darabokban, 1 kilogramm ... 1 K
5 kilós postacsomag ... 5 K

NB. Az árak csomagolással együtt, Szászvár-Máza vasutállomás, illetve Szászvár postahivatal, pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett értendők.

Galambduc-etető.

ÁLLATVÉDELEM

AZ „ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET“ ÉS A „MAGYARORSZÁGI
 ≡ ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGÉ“ NEK KÖZLÖNYE ≡

BUDAPEST IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. sz. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnomását nemcsak szívesen megengedjük,
 hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.
 Tagok ingyen kapják.

VI. ÉVFOLYAM

1909 FEBRUÁR

:: 2. SZÁM ::

TARTALOM: Kérem az Országos Állatvédő Egyesület t. tagjaihoz! — Néhány szó a lovak túlterhelésének kérdéséhez. — Uj etetőkészülék cinegék részére. — Az aradi állatvédő egyesület megalakulása. — *Egyesületi hírek:* A pozsonyi állat- és madárvédő egyesület köréből. — Állatvédő egyesület Nagyváradon. — *Allatok világa:* Az északvidéki kutyák. — Ivadéknévelés a szárnyasoknál. — *Szemle:* Utcai állatvédelem Kölnben. — Szálloda és kórház állatok számára Londonban. — Állatvédelem Párisban. — Elesett lovak szállítása. — *Hírek:* Hanusz István †. — A természet védelme. — A vasuton szállított állatok itatására és locsolására berendezett állomások. — Országos madárvédő liga és a sajtó. — Az éhező madarak érdekében. — Állatvédelem a belga parlamentben. — *Irodalom:* Aquila. — Spezielle Pathologie und Therapie der Haustiere. — Állattenyésztési szemle. — Az országos állatvédő egyesület állatmentő kocsija. — Az O. Á. V. E. állatmenháza. — Kérem a t. közönséghez. — *Szerkesztői üzenet.*

Kérem az Országos Állatvédő Egyesület t. tagjaihoz!

Lapunk idei első számát tudvalevőleg egyesületünk valamennyi tagjának megküldöttük, és mellékelünk egy utalványlapot, melynek rendeltetése az volt, hogy mindenki a most már négy koronában megállapított évi tagdíját befizethesse. Mellékelünk továbbá egy felhívást, melyben tagjainkat értesítettük arról, hogy a felemelt tagdíj fejében mindenki „Állatvédelem“ című havi folyóiratunkat mint tagilletményt ingyen megkapja.

Az utóbb említett felhívásban néhány szóval körvonaloztuk az egyesületi tevékenységnek a legutóbbi években nagyszabásúra kifejtett keretét, az egész országra kiterjedő intézményeink figyelemre méltó erkölcsi sikerét és azzal a kérelemmel fordultunk t. tagjainkhoz,

hogy mindezeket méltányolván, új tagok megnyerése útján legyenek egyesületünknek támogatására abban az irányban, hogy a most már szerencsésen megteremtett nagyarányu alapon társadalmi és közgazdasági tekintetből egyaránt fontos misszióinkat minél intenzívebb módon folytathassuk.

Midőn bizonyos elégtétellel számolhatunk be azzal a ténnyel, hogy az egyesület tagjaitól a felemelt tagdíjak napról-napra befolyznak, kötelességünknek ismerjük azt, hogy mindazokat, akik fizetési kötelezettségeiknek eleget tenni szívesek voltak, újból és a legmelegebben felkérjük arra, hogy mint az egyesületünk által képviselt nemes ügy lelkes barátai, nekünk pedig föladatunk teljesítésében buzgó munkatársaink és pártfogóink tegyék kedves feladatukká azt, hogy egyesületünknek új tagokat, az állatvédelem ügyének új barátokat és pártfogókat szerezzenek.